

Gmina Tyczyn

Nr 14 (434)
13.07. - 26.07.2008

Cena 1,00 zł

GŁOS TYCZYNA

PISMO SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Biała Borek Stary Budziwój Hermanowa Kielnarowa Matysówka Tyczyn

IX Powiatowy Dzień Jedności

Atmosfera życzliwości, wzajemnego zrozumienia, przyjaźni i miłości panowała wśród wszystkich, którzy przybyli do Tyczyna, aby świętować IX Powiatowy Dzień Jedności z Osobami Niepełnosprawnymi, który odbył się 22 czerwca br.

Na spotkanie integracyjne przybyło 14 Stowarzyszeń Pomocy Osobom Niepełnosprawnym działających w gminach powiatu rzeszowskiego. Imprezie patronował Burmistrz Tyczyna Kazimierz Szczepański oraz Starosta Powiatu Rzeszowskiego Józef Jodłowski. Honorowy patronat objął Biskup Rzeszowski Kazimierz Górny.

Zaproszeni goście

Ks. biskup Kazimierz Górny błogosławi niepełnosprawnych

Powitanie gości

Czytanie Ewangelii

Dary ołtarza

Uroczystość rozpoczęła się Mszą św. w hali sportowej przy Publicznym Gimnazjum im. Jana Pawła II w Tyczynie, której przewodniczył Biskup

Kazimierz Górny. Wyraził On wdzięczność organizatorom, w tym władzom gminnym i powiatowym za zor-

Ciąg dalszy na stronie 2, 19 i 20

IX Powiatowy Dzień Jedności

Występ chóru i scholii

ciąg dalszy ze stron 1

ganizowanie Dnia Jedności, który dał odrobinę radości i możliwość spotkania osobom niepełnosprawnym. Homilię wygłosił Dyrektor Caritas Diecezji Rzeszowskiej ks. Stanisław Słowik, nie kryjąc zadowolenia z tak wielu przybyłych osób. Mszę św. uświetnił chór „Saneta Catarina” oraz schola parafialna.

Na zakończenie Mszy św. Burmistrz Tyczyna (zdz. poniżej) podziękował wszystkim zgromadzonym, a w szczególności osobom niepełnosprawnym, biskupowi oraz zaproszonym gościom za udział w spotkaniu. W Powiatowym Dniu Jedności wzięło udział ok. 1000 uczestników, wśród nich byli wolontariusze, którzy przybyli, aby pomóc w sprawnej organizacji spotkania.

Zgromadzonych poczęstowano obiadem, przygotowanym przez żołnierzy 21 Brygady Strzelców Podhalańskich (zdz. powyżej). Organizatorzy, m. in. Miejsko-Gminny Ośrodek

Pomocy Społecznej w Tyczynie, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Tyczynie oraz Związek Stowarzyszeń Pomocy Osobom Niepełnosprawnym Powiatu Rzeszowskiego, przygotowali

interesujący program rozrywkowy, który rozpoczął się występem zespołu akrobatyczno-tanecznego „Flimero” oraz pokazem sztuk walk karate.

ciąg dalszy na stronie 19

Rada uchwaliła...

27 czerwca br. odbyła się sesja Rady Miejskiej. Radni podjęli uchwały w sprawach:

> **zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Tyczynie za 2007 r.**

> **rozpatrzenia sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z działalności Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Tyczynie za 2007 r.**

> **uchwalenia regulaminu określającego wysokość stawek i szczegółowe warunki przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego, szczególnie warunki obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw, wysokość i warunki wypłacania nagród ze specjalnego funduszu na nagrody za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze nauczycieli, wysokość wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli stażystów, a także wysokość oraz szczegółowe zasady przyznawania i wypłacania nauczycielskiego dodatku mieszkaniowego.**

Nowelizacja ustawy Karty Nauczyciela z 15 lipca 2004 r. wprowadziła obowiązek corocznego uchwalania przez Rady Gmin regulaminów dotyczących przyznawania dodatków dla nauczycieli. Minimalne stawki wynagrodzenia zasadniczego ustala corocznie Minister Edukacji Narodowej w drodze rozporządzenia.

> **ustalenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin dla pedagogów szkolnych.** Ustalono tygodniowy wymiar czasu pracy dla pedagogów szkolnych w wysokości 26 godzin.

> **sprzedaży mienia komunalnego.** W 2007 r. gmina w wyniku zniesienia współwłasności dla nieruchomości położonej w Tyczynie przy ul. Rynek 7 stała się właścicielem lokalu mieszkalnego położonego na działce nr 1707/4 oraz działki nr 1707/3, którą obecnie chce sprzedać.

> **wyrażenia zgody na oddanie w najem dotychczasowemu najemcy lokalu użytkowego** w trybie bezprzetargowym położonego w Hermanowej na czas nieokreślony.

> **uchwalenia Strategii Rozwoju Gminy Tyczyn na lata 2008-2015.** Opracowanie aktualnej Strategii Rozwoju Gminy Tyczyn na lata 2008-2015 jest niezbędnym krokiem w procesie aplikowania o środki unijne w latach 2007-2013.

Ciąg dalszy na stronie 8

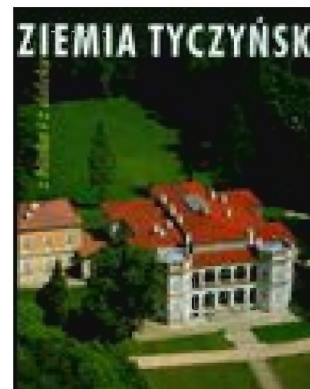

AKTUALNOŚCI

ZIEMIA TYCZYŃSKA z bliska i z daleka

Album „ZIEMIA TYCZYŃSKA z bliska i z daleka” to najnowsza publikacja wydana na zlecenie Gminy Tyczyn. Wstęp do niej napisał Stanisław Klos, krajoznawca o bogatym dorobku pisarskim. Założeniem wydawcy było pokazanie piękna najbliższej okolicy. W albumie znajdują się zdjęcia kilkunastu autorów, z których każdy zwracał uwagę na inne walory naszej „małej ojczyzny”. Wśród nich należy wymienić: **Bartosza Frydrycha, Krzysztofa Motykę, Tadeusza Poźniaka i Janusza Witowicza.** W wydawnictwie znajdują się fotografie obiektów zabytkowych i sakralnych, kościelnych uroczystości, zakładów pracy, szkół, zespołów artystycznych, zdjęcia przyrody, a wszystko ukazane poprzez

pominają one mapę, na której odnajdujemy znane ulice, domy i obiekty, dostrzegamy dywany kolorowych pól, wstęgi ulic i rzek. Dzięki tym zdjęciom jawi nam się zupełnie inny Tyczyn i jego oko-

Od lewej: Stanisław Klos autor wstępu, Burmistrz Kazimierz Szczepański, Zygmunt Śliwa właściciel wydawnictwa „Libra”

pryzmat zmieniających się czterech pór roku. Na szczególną uwagę zasługują fotografie wykonane z lotu ptaka. Przy-

lica. Album pokazuje to, na co w zwykłej codziennej bieganiu nie zwracamy

Ciąg dalszy na stronie 5

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Tyczynie informuje Mieszkańców, iż rozpoczyna cykl wykładów pt. „Edukacja zdrowotna”, dotyczących promocji zdrowia oraz profilaktyki chorób XXI w. Odbywać się one będą co 2 m-ce.

Zajęcia poprowadzą wykwalifikowani pracownicy medyczni.

Pierwsze spotkanie odbyło się 10 lipca br.

O terminach kolejnych będziemy informować na plakatach i w „Głosie Tyczyna”.

Serdecznie zapraszamy

**Redaktor Naczelny
Stanisław Sowa
Gazeta Codzienna „Nowiny”**

**Wniosek
o sprostowanie wiadomości
nieprawdziwej**

Działając w trybie art. 31 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (Dz.U. Nr 5, poz.24 z późn. zm.) w związku z opublikowanym w dzienniku „Gazeta Codzienna Nowiny” artykułem z dnia 27 czerwca 2008 r. strona 5 o tytule **Burmistrz ma duże kłopoty** wskazującym, iż **Kazimierza Szczepańskiego w związku z zarzutami Bogusława Krzanowskiego czeka postępowanie sądowe („wizyta w sądzie”)**,

w n o s z ę o sprostowanie nieprawdziwych wiadomości zawartych w powołanym artykule poprzez publikację sprostowania w dzienniku „Gazeta Codzienna Nowiny” o następującej treści:

*Redakcja Gazety Codziennej Nowiny oświadcza, iż w informacji zawartej w artykule opublikowany w „Gazecie Codziennej Nowiny” w dniu 27 czerwca 2008 r. pt. „Burmistrz ma duże kłopoty” zostały zawarte **nieprawdziwe i niepotwierdzone** informacje dotyczące Pana Kazimierza Szczepańskiego - Burmistrza Tyczyna w sprawie nieuchronnego postępowania sądowego prowadzonego z zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa skierowanego przez Bogusława Krzanowskiego. Postępowanie sądowe jest wywołane aktem oskarżenia, a także czynności nie zostały podjęte przez Prokuraturę.*

Sprostowanie o żądanej treści winno się ukazać w terminach przewidzianych prawem prasowym i zostać zamiesz-

czone na piątej stronie dziennika „Gazeta Codzienna Nowiny” w wielkości czcionki i powierzchni, która będzie odpowiadała powierzchni 1/12 strony dziennika.

Nadmieniam, iż nieprawdziwość podanych przez Państwa informacji wynika wprost z postanowień kodeksu postępowania karnego. Nie każde postępowanie przygotowawcze kończy się wniesieniem aktu oskarżenia. Postępowanie przygotowawcze może np. zostać umorzony z uwagi na brak czynu zabronionego. Oskarżenia wysuwane przez Bogusława Krzanowskiego stanowią jedynie próbę zwrócenia uwagi na swoją osobę. Sam fakt żądania odszkodowania w postępowaniu karnym jest zabiegiem prasowym, podniesionym celem rozgłoszenia całego zdarzenia, kiedy przedmiotem tego postępowania mogą być jedynie czyny zabronione. Według mojej wiedzy do dnia dzisiejszego Pan Bogusław Krzanowski nie podjął żadnych działań prawnych w omawianym zakresie - zatem treść artykułu była nieprawdziwa i nieuzasadniona.

Na uwagę zasługuje również fakt, iż Wojewódzki Sąd Administracyjny w Rzeszowie oraz Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie badały zarządzenie Burmistrza Tyczyna pod względem formalno-prawnym. Nie wnikaly w zakres merytoryczny przyczyn i podstaw odwołania. Badaniu przez Sąd podlegało de facto spełnienie wymogów formalnych odwołania - co przez wzgląd na nieuzasadnione ferowanie zarzutów przez Bogusława Krzanowskiego staje się bezpretensjonalne. Bogusław Krzanowski pozostawał w stosunku pracy i w związku z odwołaniem z funkcji dyrektora - zawarł ugodę - która jest prawomocna i ma charakter powagi rzeczy osądzonej. Podnoszenie zatem kolejnych zarzutów ma służyć jedynie nieuzasadnionej próbie zdyskredytowania osoby piastującej funkcję Burmistrza Tyczyna.

Kazimierz Szczepański

19 czerwca br. w Urzędzie Miejskim w Tyczynie odbyło się uroczyste podsumowanie konkursu „Bezpieczne gospodarstwo rolne”.

Celem konkursu była promocja zasad ochrony zdrowia i życia w procesie pracy oraz poprawa bezpieczeństwa i higieny pracy w gospodarstwach rolnych. W konkursie wzięło udział 16 gospodarstw z sołectw: Borek Stary, Budziwój, Kielnarowa i Matysówka. Komisja konkursowa w składzie: przewodniczący **Jan Kucel** - Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i **Zenona Mokrzycka** - Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale dokonała wizytacji i oceny zgłoszonych do konkursu gospodarstw.

Brano pod uwagę porządek w obrębie gospodarstwa, stan budynków inwentarskich i gospodarskich, wyposażenie maszyn i urządzeń używanych w gospodarstwach, stan techniczny pilarek tarczowych i łańcuchowych, warunki obsługi i bytowania zwierząt gospodarskich, stosowanie, stan i jakość środków ochrony osobistej.

Podsumowanie konkursu

Bezpieczne gospodarstwo rolne

Komisja zwracała uwagę na estetykę i usprawnienia w zakresie poprawy bezpieczeństwa i warunków pracy wprowadzane w gospodarstwach.

Na podstawie ilości zdobytych punktów komisja wyłoniła laureatów konkursu na szczeblu gminnym:

I miejsce zdobyło gospodarstwo **Jana Bala z Budziwoja,**

II miejsce zdobyły gospodarstwa **Anny Pietruchy i Ryszarda Słowika z Budziwoja,**

III miejsce zdobyło gospodarstwo **Stanisława Flaka z Kielnarowej.**

Rodzice i uczniowie klas szóstych Szkoły Podstawowej w Budziwoju składają serdeczne podziękowania za współpracę **Dyrekcji, Gronu Pedagogicznemu oraz pozostałym pracownikom Szkoły.**

Dzięki Państwa wsparciu, pomocy i życzliwości nasze dzieci zdobyły wiedzę i umiejętności niezbędne w codziennym życiu.

Na wakacje życzymy spokojnego wypoczynku, a w następnym roku szkolnym wytrwałości, pogody ducha i wiary w sens trudnej pracy pedagogicznej.

**Burmistrz Tyczyna
Kazimierz Szczepański**

przyjmuje mieszkańców gminy i interesantów
w każdy poniedziałek
w godz. 8.00-15.00 (I piętro)

Książki o gminie

W Urzędzie Miejskim pok. 21 i 25 (I piętro), można nabyć książki i mapy o Tyczynie. Są to m.in.:

- > **„ZIEMIA TYCZYŃSKA z bliska i z daleka” (2008)**, koncepcja Kazimierz Szczepański, cena 30 zł.
- > **„Ziemia tyczyńska w starej fotografii” (2008)**, koncepcja Alicja Kustra i Kazimierz Szczepański, cena 25 zł (do nabycia także w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Tyczynie).
- > **Kartki z dziejów Tyczyna i okolic**, praca zbiorowa, cena 15 zł.
- > **Wokół tyczyńskiego wzgórza**. Legendy znad Strugu i Hermanówki, autor Zbigniew Trzeźniowski (2007), cena 20 zł.
- > **Tyczyn - edukacja regionalna. Program wycieczek po Tyczynie i okolicy dla klas IV-VI (2006)**, autorka Anna Kowalczyk, cena 15 zł.
- > **Album Ziemia Tyczyńska, 2006**, tekst Dominika Leszczyńska, zdjęcia Bartosz Frydrych i archiwum UGiM, opracowanie graficzne Sylwia Tulik, cena 30 zł.

W podsumowaniu konkursu udział wzięli: **Anna Pietrucha, Alfred Skiba, Ryszard Słowik, Zdzisława Kozik, Stanisław Flak, Aleksandra Starzec, Jan Opiola, Barbara Trzyna, Beata Bury, Agata Kadluczka.**

Laureaci i uczestnicy otrzymali dyplomy, albumy „Ziemia Tyczyńska” oraz róże pnące.

Fundatorami nagród byli: **Burmistrz Tyczyna Kazimierz Szczepański, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale.**

Organizatorzy składają podziękowanie za wsparcie finansowe oraz za zaangażowanie w zorganizowanie powyższego konkursu.

Zenona Mokrzycka

ZIEMIA TYCZYŃSKA z bliska i z daleka

Ciąg dalszy ze strony 3

uwagi: piękne kolory kwiatów, traw i spokój, jaki niesie ze sobą obcowanie z przyrodą. Oglądający ten album z pewnością zwrócą uwagę na jeszcze jedną rzecz: w naszej Gminie wciąż można podziwiać piękne krajobrazy, niezmacone działalnością człowieka. Kontrastują z nimi nowoczesne domy i osiedla, które niestety zajmują coraz większe tereny.

„Ziemia tyczyńska z bliska i z daleka” została wydana przez znane rzeszowskie wydawnictwo Libra. Twórcą koncepcji albumu jest Kazimierz Szczepański, a za opracowanie graficzne odpowiada Krzysztof Motyka.

Publikacja ta jest trzecią i zarazem ostatnią, wydaną w cyklu albumów fotografii. Ich zadaniem jest promocja naszej Gminy oraz upamiętnienie jubileuszu 640-lecia powstania Tyczyna.

Promocja albumu odbyła się w tyczyńskim pałacu 26 czerwca br., dzięki uprzejmości pani dyrektor Zespołu Szkół - **Agnieszki Chmiel**. Imprezę uświetnił występ Tyczynianek z Kapelą Wójta Tycznera oraz Zespołu akrobatyczno-sportowego Flimero. **(ak, aj)**

- > **Tyczyn i okolice (2003)**, autor Barbara Samolewicz, cena 10 zł.
- > **Kościół w Budziwoju (2006)**, autorki: Teresa Borowiec, Regina Kawa; 15 zł.
- > **Samorząd lokalny - istota, efekty i doświadczenia (2005)**, cena 10 zł.
- > **Historia budziwojskich chłopów (2005)**, autor Wioletta Pruchnik; cena 15 zł.
- > **Szkola w Budziwoju w latach 1847-1973 (2005)**, autorki: Teresa Borowiec i Regina Kawa; cena 15 zł.
- > **Władysław Samek. Chłop - inteligent z Borku Starego (2004)**, opracowanie redakcyjne Wanda Daszykowska-Ruszel, cena 15 zł.
- > **Ludwik Wodzicki - ziemianin z Tyczyna (1997)**, autor Sławomir Wnęk; cena 7 zł.
- > **Mapy: województwo podkarpackie (2003)**, cena 5 zł i **okolice Rzeszowa - powiat rzeszowski (2006)**, cena 5 zł.

**Miejska i Gminna Biblioteka
Publiczna w Tyczynie**
przypomina Czytelnikom
o terminowym zwrocie książek.

Termin wypożyczenia książek wynosi 4 tygodnie.

Uwaga czytelnicy!

Następny numer „Głosu Tyczyna” ukaże się z datą
27 lipca 2008 r.

Termin składania tekstów na dyskietce lub CD upływa
21 lipca 2008 r.

Zdjęcia mile widziane.

Życie Elżbiety z Pilczy (współczesnej Pilicy), królowej i trzeciej z czterech żon Władysława, sielanki raczej nie przypominało, wręcz przeciwnie. Była kobietą, którą otaczała niezdrowa atmosfera skandalu i sensacji. Jej historia to opowieść o kobiecie, uwikłanej poprzez bogactwo i wysoką pozycję rodu w rozgrywki o charakterze społeczno-polityczno-prywatne.

Dziecko bogatych rodziców

Bohaterka tej historia przyszła na świat ok. 1370 r. prawdopodobnie w pierwotnej Pilczy, czyli na zamku Wyżyny Krakowsko Częstochowskiej w Smoleniu.

Wdowa z Pilczy

Właśnie tam rozpoczęła się historia jednego z najbogatszych i najbardziej wpływowych rodów magnackich w Polsce - Pileckich.

Była jedynym dzieckiem Ottona z Pilczy herbu Topór oraz Jadwigi z Melsztyna. Ojciec Elżbiety został najbliższym współpracownikiem Kazimierza Wielkiego. Piastował wysokie stanowiska, będąc kasztelanem, starostą oraz wojewodą. Funkcje te świadczyły o zaufaniu, jakim został obdarzony przez królewską rodzinę. Zgromadził w swych rękach ogromny majątek. Również matka Elżbiety, Jadwiga z Melsztyna, do zwyczajnych kobiet nie należała. Pochodziła z wpływowej rodziny w tamtych czasach. Data 15.02.1386 r. jest niezwykle ważna dla rodu Pileckich, ponieważ tego dnia Jadwiga została matką chrzestną Władysława Jagiełły. Jednak pomimo zaszczytów, jaki spotkał ten ród, ów fakt miał także negatywne skutki w przyszłości dla jej córki, Elżbiety. Trudno określić pobudki, dla jakich zostało zawarte małżeństwo rodziców przyszłej królowej. Z miłości, a może tylko dla pieniędzy? Jedno jest pewne - przez tę koligację na bardzo długo, zostały umocnione pozycje obu rodzin na ówczesnej arenie wpływów arystokratycznych.

Historie miłosne

Skandal, który otaczał ją do końca życia, ma swój początek w 1386 r. Właśnie wtedy zmarł ojciec Elżbiety. Szesnastoletnia dziewczyna na była jedną z najbogatszych panien w Polsce. Oprócz majątku, którego posiadaczem zgodnie z ówczesnym prawem, stawał się mąż - ślub z nią oznaczał także dodatkowe profity. Wynikały

one bezpośrednio z niezwykle „wpływowego” charakteru rodu. Dla przyszłego wybranka Elżbiety oznaczało to wejście na arystokratyczne salony. Nie brakowało więc starających się o jej rękę. Tym bardziej, iż wedle tradycji była w „wieku zdatnym do zamążpójścia”. Jednym z nich był morawski lub śląski rycerz Wiszel Czambor. W 1389 r. szlachcic wprowadził Elżbietę i jej matkę na rodzinne Morawy, aby tam poślubić bogatą dziedziczkę. Prawdopodobnie dokonał tego w Krakowie lub w drodze powrotnej do Pilicy. Porwanie stworzyło niebezpieczną sytuację polityczną dla Polski. Przez to małżeństwo majątki ziemskie Elżbiety

mogły znaleźć się w rękach czeskich, które z kolei były częścią Cesarstwa Niemieckiego. Prawdopodobnie na prośbę ówczesnego władcy polskiego matka z córką zostały odbite z domu Czambora przez innego Morawianina - Janczyka z Hiczy na herbu Odrowąż. Elżbieta zgodziła się na to małżeństwo, ponieważ pod koniec 1390 r. wróciła już z mężem i matką do rodzinnego domu w Smoleniu.

Odrącony Wiszel nie pogodził się jednak z porażką i wrócił do Krakowa. Wysłał do mieszkającego w Pilczy Janczyka listy, w których stwierdzał, że Elżbieta jest jego żoną połączoną z nim fizycznie i duchowo. Natomiast Janczyka oskarżał o odebranie małżonki i cudzołóstwo. Korespondencja ta wywołała ogromne wzburzenie męża Elżbiety. Przybył on do Krakowa, zabierając ze sobą dwunastu ludzi i zamordował Czambora, wychodzącego z łaźni, która mieściła się w domu Szpeta. Wydarzenie to bardzo dokładnie opisuje Diugosz w swojej kronice. Janczyk nie został ukarany przez Jagiełłę, ponieważ posiadał poparcie króla, zaś Czambor zhańbił się współpracą z Krzyżakami. Morawianin „spokojnie już posiadał żonę i jej posag”, ale od tego momentu wokół Elżbiety pojawiła się aura skandalu. Formalnie był to spór dwóch rycerzy o kobietę, więc Czechy nie mogły wysuwać roszczeń wobec Polski.

Po kilku latach małżeństwa Janczyk zmarł, pozostawiając po sobie syna, który w czasie bitwy pod Grunwaldem wystawił własną chorągiew. Bogatą wdową „zajął się” wuj Spytek z Melsztyna (brat jej matki). Chciał, aby majątki

Pileckich w dalszym ciągu znajdowały się w ich rękach. Zmusił Elżbietę do małżeństwa z niezbyt zamożnym Wincentym Granowskim herbu Leliwa. Był to rozrzutny człowiek, ale pełnił odpowiedzialne funkcje polityczne. Brał udział w bitwie pod Grunwaldem i wkrótce potem został mianowany dowódcą zdobytego Torunia, lecz po objęciu stanowiska otruto go.

Wybranka króla

Nikt nie przypuszczał, iż owdowiała Elżbieta będzie królową. Po śmierci drugiej żony Jagiełły rozpoczęto poszukiwania kandydatek, brano pod uwagę dwie kandydatki. Pertraktacje przerwano, gdy król wyjawiał swoje uczucia właśnie do wdowy z Pilczy. Początki romansu nie są znane, ale swatką w tym mariażu była siostra króla, księżna mazowiecka Anna, która przyjaźniła się z Granowską. Jagiełło podczas swoich długich podróży po kraju często zbacał z trasy, aby odwiedzić Łańcut, gdzie był nadzwyczaj serdecznie przyjmowany. W styczniu 1417 r. Elżbieta wraz z księżną mazowiecką odwiedziła króla w Lubomli nad Bugiem. Granowska przy pożegnaniu otrzymała od Władysława kosztowne prezenty i już od tej chwili zaczęto omawiać sprawę tego małżeństwa za pośrednictwem Anny.

Rozłąka narzeczonych trwała kilka miesięcy. Kolejne spotkania miały miejsce w Łańcutu oraz 1 maja w Sanoku, gdzie król ogłosił publicznie swoje zamiary wobec Elżbiety. Przy ogromnym sprzeciwie ze strony magnatów ślub, którego udzielił arcybiskup lwowski Jan Mikołaj z Rzeszowa, odbył się 2.05.1417 r. Małżeństwo to miało wielu przeciwni-

ków, podobnie jak koronacja, która odbyła się 19.11.1417 r. Uważano, iż burzliwa przeszłość Granowskiej, m.in. z powodu porwań i głośnego morderstwa, czyni ją niegodną bycia królową Polski i żoną Władysława. Jeden z kronikarzy pisze, że gdy przebywający na sejmie w Konstancji posłowie polscy dowiedzieli się o tym, to ubolewali nad przyszłością kraju. Poza tym przeszkodą kanoniczną do zawarcia małżeństwa był fakt, iż matka Elżbiety była chrześną matką Jagielly. Król postarał się o dyspensę, ale w dalszym ciągu wiele osób małżeństwo to uważało za grzeszne i kazirodcze.

Aby zobaczyć, jak ogromne były te uprzedzenia, należy wybiec trochę w przyszłość do 5.08.1419 r. Władysław wracał z Poznania, a wydarzenie to opisał Długosz. Pod Środą piorun zabił wtedy dwóch dworaków oraz wiele koni, w tym także rumaka królewskiego. Jagiello wystraszył się, zaś kanclerz Oleśnicki według kronikarza powiedział: „Otrzymałeś, królu, świadectwo godzących w ciebie żywiołów, jakiego występkę dopuściłeś się współżyjąc z twoją rodzoną siostrą ze strony matki - jej matka bowiem była twoją chrześną matką. Bo i silne mury nie wytrzymują tego, wał się na ciebie, a niebo potępia cię piorunem i błyskawicą. Jeżeli nie będziesz pokutował, musisz się obawiać, żeby cię nie zatopiły wody i by cię ziemia nie pochłonięła”.

Kolejną przeszkodę stanowił fakt, iż Granowska, chociaż pochodząca z wpływowej rodziny, była jednak poddaną króla, a małżeństwa panujących z poddanyimi należały do rzadkości w tamtych czasach. Jagiello zламаł więc umowę, jaką zawarł Kazimierz Wielki i Ludwik Węgierski - wynikało z niej, iż tron będą dziedziczyć synowie książęniczek, a Elżbieta do nich raczej nie należała. Częstym argumentem wykorzystywanym w walce z Granowską był jej niemłody wiek. Zakładając, iż urodziła się ok. 1370 r., to w momencie ślubu miała około 40 lat. 66-letni Władysław nie miał jeszcze syna, zaś wiek królewskiej żony i nie najlepszy stan zdrowia (Elżbieta chorowała na gruźlicę), nie rokował potomstwem. Jagiello musiał pokonać wiele przeszkód, aby ożenić się z Elżbietą. Całkiem prawdopodobne wydaje się, iż król po prostu zakochał się we wdowie z Pilczy. Świadczy o tym fakt, iż chciał ją mieć zawsze przy sobie. Podróżował po Polsce i często zabierał ją ze sobą pomimo zdrowotnych problemów małżonki. Poza tym Elżbieta jako jedyna z jego

czterech kolejnych żon nie była podejrzana o zdradę. Również względy majątkowe nie miały znaczenia dla Władysława, ponieważ dziedzicami były jej dzieci z poprzednich małżeństw.

Granowska była matką pięciorga dzieci. Najstarszy syn o imieniu Otto zmarł przed matką właściwie nie wiadomo czy doczekał jej koronacji. Młodszy Jan otrzymał majątek, który kiedyś należał do jego babki Jadwigi (m.in. Pilicę). A co się tyczy trzech córek - Jadwigi, Ofki i Elżbiety - matka chciała je dobrze wydać za mąż za Piastów śląskich. Jadwiga została w 1414 r. żoną Jana z Aleksandrowic, Ofka poślubiła pasierba swej matki Jana z Hiczyzna, natomiast córka o imieniu Elżbieta została żoną Bolesława V Niemodlińskiego, pochodzącego z Piastów opolskich. Ślub odbył się pod koniec 1417 lub na początku 1418 r. Niestety, małżeństwo przetrwało tylko do 1420 r., ponieważ księżnę porzucił mąż, a kilka lat później nastąpił formalny rozwód.

Śmierć królowej

Od sierpnia 1419 r. królowa chorowała i w związku z tym rzadziej wyjeżdżała. Wróciła do Krakowa 23.03.1420 r., a zmarła 12 maja. Jagiello dowiedział się o jej śmierci przebywając w Brześciu Kujawskim. Był „krótko, ale głęboko zmartwiony”. Długosz zanotował, że w związku ze śmiercią królowej zapanowała ogólna radość. Jasienica pisze, że „wszyscy potomni, tak duchowni jak i świeccy, w świąteczne szaty przybrani, śmiali się i cieszyli w czasie pogrzebu”, dochodziło nawet do niemiłych ekscesów. Elżbieta Granowska z Pilczy została pochowana w katedrze na Wawelu w Kaplicy Mariackiej. Nawet po śmierci była ośmieszana. „Zatroszczył się” o to pisarz królewski Stanisław Ciołek. Ułożył obelżywą satyrę o zmarłej królowej, za co został usunięty z dworu.

Doświadczona przez życie

Była kobietą dojrzałą oraz doświadczoną przez życie - mogła w ten sposób wywierać wpływ na Władysława, który niewątpliwie kochał żonę. Jednak nie zmienia to faktu, iż zapłaciła ona wysoką cenę za to małżeństwo w czasie swojego trzyletniego panowania. Doskonalę wiedziała, że ich związek nie akceptowano - uważano za grzeszny oraz świadczący o słabości Władysława. Powszechnie mówiono, iż rzuciła na Jagiellę czar. Nawet król nie mógł jej przed tym uchronić. Obwiniano ją o „upadek” tronu polskiego oraz

zniszczenie majestatu królewskiego Jagielly. Była często atakowana przez wysoko postawionych dostojników i miała licznych przeciwników. Późniejszy bp Stanisław Ciołek napisał utwór, w którym porównał związek Władysława i Elżbiety do małżeństwa „orka ze świnią”. Również Jan Długosz nie przepadał za królową nazywał ją „zwiądłą i podstarzałą pełną zmarszczek, suchotami wyniszczoną”, zaś Bielski pisał, iż była „stara i wyschła”. Kromer mówił, że „dobrze podstarzała i dobrze wielu mężów wiadoma”. W gronie jej antywniobicieli znalazł się także Józef J. Kraszewski. W „Wizerunkach książąt i królów polskich” tak napisał o naszej bohaterce: „Ulubiona siostra Jagielly księżna mazowiecka, wyswatała go z podżyłą schorzałą Elżbietą Granowską z Pileckich, przeciwko woli, radzie wszystkich bez wyjątku, którzy dostojność króla szanowali, a w tem małżeństwie widzieli jej poniewierkę. Przeszłość Granowskiej burzliwa, losy dziwne, czyniły niewłaściwym dla panującego związek z niczem nie odznaczającą się kobietą, oprócz zalotności, którą sobie podżyłego króla zjednać umiała. Małżeństwo to, z którego się naśmiewano, które wywołało ohydne paszkwile, zajścia i spory - całą słabość Jagielly i upór jego w sprawach osobistych wykazało. Szczęściem Granowska nie żyła; suchotnicą ją sobie król wziął i niebawem też zmarła”.

Miała niewiele sprzymierzeńców. Należeli do tej grupy na pewno księżna mazowiecka Anna oraz arcybp lwowski Jan Mikołaj z Rzeszowa, który udzielał ślubu i koronował Elżbietę na królową Polski. Była żoną Jagielly, królową, matką pięciorga dzieci - osobą która pochodziła z jednego z najbogatszych i najbardziej wpływowych polskich rodów. Błażejowski w 1611 r. bronił czci Granowskiej - podobnie jak Orzechowski w mowie do Zygmunta Augusta. Inny kronikarz Paprocki zauważył, że była „pięknej urody”, choć „w latach podeśzła”. Z drugiej strony musiało być w niej coś niezwykłego „skoro przy absolutnym braku warunków na królową”, została nią.

Życie jak filmowy scenariusz

Do naszych czasów nie przetrwał ani jeden portret, który przedstawiałby królową. Jedyne obrazy, które znajdowały się w Pilicy, nie wrócił z pracowni konserwatorskiej. Jednak polscy kronikarze

Ciąg dalszy na stronie 12

Rada uchwaliła...

Ciąg dalszy ze strony 3

Strategia Rozwoju Gminy Tyczyn stanowi podstawę dla efektywnego wykorzystania przez gminę środków rozwojowych, zarówno krajowych, jak i z Unii Europejskiej, na realizację celów społeczno-gospodarczych, a tym samym na szybszy i efektywniejszy wzrost gospodarczy.

Niniejszy dokument jest kontynuacją opracowanej w roku 2000 Strategii Rozwoju Gminy Tyczyn oraz Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Tyczyn z roku 2004.

> zmiany budżetu Gminy Tyczyn na 2008 r.

Dochody budżetowe zwiększono o kwotę 627.898 zł, w tym:

- wydatki niewygasające roku 2007 548.564 zł,

- darowizny 19.334 zł,

- dochody ze sprzedaży działek 60.000 zł. Wydatki budżetu gminy na rok 2008 zwiększono o kwotę 834,341, w tym:

- droga dojazdowa do oczyszczalni ścieków 56.425 zł,

- przebudowa drogi Hermanowa-Czerwonki (opracowanie studium wykonalności dla projektu) 6.800 zł

- środki Rad Sołeckich 6.773 zł,

- dopłata do przebudowy drogi

Hermanowa Kościół Łazy 39 zł,
- remont drogi w Budziwoju

ulica Lipowa 45.070 zł,
- przebudowa drogi Borek Stary

Podgórze etap II 80.093 zł,
- przebudowa drogi Matysówka

II Strona Łany etap II 9.950 zł,
- remont drogi Matysówka

Rondo Boczna 85.718 zł,
- remont ul. Nadziei

w Budziwoju 69.722 zł,
- budowa wodociągu Kielnarowa

Zawodzie etap II 15.960 zł,
- budowa kanalizacji Tyczyn,

ul. Mickiewicza 9.767 zł,
- remonty w szkołach podstawowych 55.000 zł,

- budowa wodociągu Tyczyn,
ul. Mokra Strona 181.314 zł,

- budowa oczyszczalni ścieków
w Tyczynie 64.706 zł,

- modernizacja stadionu w Tyczynie 17.000 zł,

- wydatki na promocje (IX Powiatowego Dnia Jedności Osób Niepełnosprawnych) 5.000 zł,

- zakupy inwestycyjne (zakup samochodu pożarniczego dla OSP Tyczyn)

125.000 zł.

Wydatki budżetowe zmniejszono o kwotę 206.442 zł, w tym:

- projekty dróg 6.839 zł,

- bieżące utrzymanie dróg (środki Rada Sołeckich) 6.773 zł,

- usuwanie skutków powodzi 125.164 zł
* przebudowa drogi Borek Stary

Podgórze 80.093 zł,

* przebudowa drogi Budziwój

ul. Kwiatowa 45.070 zł,

- wydatki na kulturę fizyczną i sport (pula burmistrza) 17.000 zł,

- zasiłki celowe (gminne) 5.000 zł,

- wydatki bieżące OSP 45.665 zł.

> zaciągnięcia zobowiązania na zadanie pn. „Budowa przewiazki przy gimnazjum w Tyczynie”. W dniu 28 maja br. odbył się przetarg na zadanie pn. „Budowa przewiazki przy gimnazjum Tyczynie”. Najtańsza oferta opiewa na kwotę 1.190.000 zł. Ponieważ w budżecie gminy zabezpieczono na to zadanie kwotę 1.000.000 zł proponuje się na brakujące 190.000 zł zaciągnąć zobowiązania na 2009 r.

> ustalenia górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych oraz opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych.

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008 ze zm.) Rada gminy określa, w drodze uchwały górne stawki opłat ponoszonych

za usługi w zakresie odbioru odpadów komunalnych i wywozu transportu nieczystości ciekłych przez przedsiębiorstwa mające stosowne zezwolenie na prowadzenie działalności na terenie gminy Tyczyn.

Górne stawki opłat zaproponowane w uchwale to obowiązujące obecnie stawki stosowane przez przedsiębiorstwa działające na terenie gminy Tyczyn podwyższone o około 30 %.

> ustalenia wynagrodzenia dla Burmistrza.

Rada ustaliła dla Burmistrza Gminy Tyczyn wynagrodzenie zasadnicze w kwocie 5.000 zł, dodatek funkcyjny 1.600 zł, dodatek specjalny 1.320 zł i dodatek za wysługę lat w wysokości 20% wynagrodzenia zasadniczego w kwocie 1.000 zł.

> zatwierdzenia „Planu Odnowy Miejscowości Borek Stary na lata 2008-2015”.

Plan Odnowy Miejscowości Borek Stary na lata 2008-2015 jest niezbędnym dokumentem wymaganym w załącznikach składanych do wniosku o przyznanie pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Rada przegłosowała wniosek Komisji Finansów i Gospodarki pt. „Ustalić aktualny stan prawny współpracy Gminy Tyczyn z WSiLiZ w aspekcie dalszego wykorzystania budynków przy ul. Kościuszki 2 i 4 w Tyczynie przez WSiLiZ w Rzeszowie”. (jk)

S p r o s t o w a n i e

W poprzednim wydaniu „Głosu Tyczyna” w artykule pt. Powiatowe zawody strażackie” błędnie podaliśmy wyniki Grupy A - w klasyfikacji generalnej za co przepraszamy.

Oto prawidłowa klasyfikacja

Grupa A - klasyfikacja generalna

Miejsce	OSP	Ćwiczenie bojowe (pkt.)	Sztafeta (pkt.)	Wynik ogółem (pkt.)
1.	Niechobrz	40,58	60,99	101,57
2.	Stobierna	41,82	60,45	102,27
3.	Zabratówka	52,47	62,86	115,33
4.	Biała	48,11	67,90	116,01
5.	Rzeszów-Zalęże	50,13	74,97	125,10
6.	Raławówka	65,41	60,93	126,34
7.	Bartkówka	61,05	67,06	128,11
8.	Bzianka	63,34	65,08	128,42
9.	Trzebuska	55,14	78,77	133,91
10.	Kamień	60,53	74,15	134,68

Dzielimy parcelę na więcej działek

Jeśli chcemy podzielić naszą nieruchomości na mniejsze działki, powinniśmy zwrócić się z tym do gminy.

Adresatem wniosku o dokonanie podziału jest bowiem burmistrz miasta właściwy ze względu na położenie nieruchomości. Występowanie do gminy nie jest potrzebne, jeśli teren składa się już z działek geodezyjnie wydzielonych zaznaczonych w katastrze nieruchomości.

Wartość kilku mniejszych działek jest z reguły wyższa niż jednej większej. Podział jest też niejednokrotnie uzasadniony życiowymi planami właściciela (np. pobudowania drugiego domu dla dzieci), a także dążeniem do zniesienia kłopotliwej często współwłasności.

Grunty z ograniczeniami

Zasady podziału nieruchomości normują przepisy o gospodarce nieruchomościami. Mówimy tu o gruntach budowlanych. Podziały gruntów rolnych i leśnych w sytuacji, gdy obejmują działki należące do większej liczby osób, regulują przepisy o scalaniu i wymianie gruntów. Nie są natomiast oddzielnie normowane podziały pojedynczych nieruchomości rolnych i leśnych. Właściciele mogą je dzielić dowolnie na działki o pow. min. 0,3 ha i większej. Jeśli podział powoduje wydzielenie działek o pow. mniejszej niż 0,3 ha, jest dopuszczalny w praktyce tylko w celu regulacji granic, powiększenia działki sąsiedniej, a także ze względu na jakieś zaszłości. Ograniczenie to przestanie obowiązywać w razie zmiany planu miejscowego i przeznaczenia gruntów rolnych czy leśnych na cele budowlane czy rekreacyjne.

Z planem i bez planu

Podział nieruchomości jest dopuszczalny, jeżeli będzie zgodny z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Jeśli nie ma planu, ale nie jest on obowiązkowy, a gmina nie ogłosiła, że przystępuje do jego sporządzania, zasady podziału mogą być ustalone z decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydanej na podstawie przepisów o zagospodarowaniu przestrzennym. Tę decyzję trzeba uzyskać przed złożeniem w gminie wniosku o podział. Dołącza się ją bowiem do tego wniosku.

Nie zawsze o dopuszczalności i sposobie podziału decyduje plan miejscowy. Niezależnie bowiem od ustaleń takiego planu podział jest dopuszczalny (także, gdy w jego wyniku będą wydzielone z gruntu rolnego czy leśnego dział-

ki mniejsze niż 0,3 ha) ze względu na pewne zaszłości, a więc wówczas, gdy:

- nieruchomość jest zabudowana dwoma lub więcej domami (wydzielenie domów i działek na rzecz współwłaścicieli),
- gdy wydzielenie jest niezbędne do prawidłowego korzystania z domu, budynku wzniesionego przez posiadacza w dobrej wierze,
- gdy wydzielony ma być grunt nabyty z mocy prawa.

Podział bez względu na plany miejscowe uzasadnia ponadto m.in. konieczność wydzielania części nieruchomości objętej decyzją o ustaleniu lokalizacji autostrady.

Propozycja od właściciela

Sposób podziału proponuje właściciel, użytkownik wieczysty, taką samą możliwość mają współwłaściciele lub współużytkownicy wieczysti nieruchomości. Do wniosku trzeba dołączyć tytuł prawny do nieruchomości (np. akt własności), wstępny projekt podziału opracowanego na kopii mapy zasadniczej lub na kopii mapy katastralnej, uzupełnionych w razie potrzeby niezbędnymi dla projektu podziału elementami zagospodarowania terenu.

Uwaga! Projekt podziału musi opracować geodeta, który ma uprawnienia zawodowe w zakresie rozgraniczania i podziału nieruchomości (gruntów).

Podstawą podziału jest decyzja administracyjna wydawana przez burmistrza zatwierdzająca ostateczny plan podziału. Jeśli będzie negatywna, można się od niej odwołać do samorządowego kolegium odwoławczego, a potem wnieść skargę do sądu administracyjnego.

Podział bez udziału gminy

Decyzja zatwierdzająca podział i cała poprzedzająca ją procedura, nie jest potrzebna, jeśli podział polega na wydzieleniu działek gruntu odrębnie położonych i oznaczonych w ewidencji gruntów i budynków. Chodzi o sytuację, gdy w jednej księdze wieczystej zapisana jest należąca do jednego właściciela nieruchomości składająca się z odrębnych, przylegających do siebie działek.

W takim wypadku nie jest potrzebne rozgraniczenie działek, nie jest więc też konieczny projekt podziału. Podział polega na założeniu przez sąd rejonowy prowadzący księgi wieczyste nowych ksiąg dla poszczególnych działek i odłączeniu ich od starej księgi. O takim

podziale decyduje sam właściciel, bez potrzeby angażowania do tego gminy.

Do podziału może dojść także bez decyzji administracyjnej w wyniku orzeczenia sądu. Takie zaś orzeczenia zapadają najczęściej w sprawach o zniesienie współwłasności przez podział nieruchomości między jej współwłaścicieli. Współwłasność zaś powstaje w praktyce w wyniku dziedziczenia. Sąd orzekający o podziale związany jest wskazanymi tu zasadami, a zwłaszcza ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Oplata sądowa od wniosku o zniesienie współwłasności jest stała i wynosi 1000 zł. Jeśli wniosek zawiera zgodny projekt podziału, wynosi ona tylko 300 zł.

Dostęp do drogi publicznej

Istotny warunek podziału to zapewnienie wszystkim działkom dostępu do drogi publicznej. Nie ma problemu, jeżeli możliwe jest wydzielenie w tym celu drogi z nieruchomości objętej podziałem. Może go jednak zapewnić również tzw. służebność drogowa.

Drogi wydzielone z działek objętych podziałem przeprowadzonym na wniosek właściciela przechodzą automatycznie na własność gminy. Właścicielowi należy się wówczas odszkodowanie w wysokości uzgodnionej z gminą. Dopiero, gdy nie dojdzie do uzgodnień, odszkodowanie będzie ustalone jak przy wywłaszczeniu. Wypłaca je gmina.

Koszty podziału

Oprócz kosztów z przeprowadzeniem podziału, trzeba się liczyć z koniecznością wniesienia na rzecz gminy opłat adiacenckich od wzrostu wartości nieruchomości wskutek jej podziału.

Rada gminy może ustalić takie opłaty, ale nie musi. Górna granica opłat to 30% różnicy między wartością nieruchomości wyjściowej, a wartością działek powstałych po jej podziale. Oplata adiacencka wchodzi w rachubę tylko wówczas, gdy podział nastąpił na wniosek właściciela lub użytkownika wieczystego nieruchomości.

„Rzeczpospolita”, 18 stycznia 2008 r.

Gdzie szukać przepisów
Ustawa z 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz.U. z 2003 r. nr 178, poz. 1749 ze zm.); ustawa z 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. z 2005 r. nr 240, poz. 2027 ze zm.); ustawa z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2004 r. nr 261, poz. 2603 ze zm.); ustawa z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2003 r. nr 80, poz. 717 ze zm.).

Na ludową nutę

29 czerwca br. w całym Tyczynie rozbrzmiewał śpiew i muzyka ludowa, mieniło się kolorami strojów ludowych z poszczególnych regionów województwa podkarpackiego, a wszystko to z sprawa uczestników XIII Wojewódzkiego Przeglądu Wiejskich Zespołów Śpiewaczych. Przegląd był zarazem konkursem, w którym brało udział 35 zespołów śpiewaczych z całego Podkarpacia.

Jury w składzie: **Jerzy Dynia** - muzyk, **Andrzej Karczmazewki** - etnograf i **Krzysztof Kubala** - muzyk, wybrało najlepsze zespoły. W kat. zespołów z akompaniamentem: I miejsce - „**Kalina**” z Lutoryża II m. - „**Tyczyniaczy**” z Tyczyna III m. - „**Budziwoje**” z Budziwoja

Zespół „**Kalina**” z Lutoryża

„**Budziwoje**”

„**Tyczyniaczy**”

„**Matysowiaki**”

Trzy równorzędne wyróżnienia I stopnia otrzymały zespoły:

- * „**Lubartowianie**” z Lubatowej,
- * „**Dąbrówczanki**” z Dąbrówki,
- * „**Matysowiaki**” z Matysówki.

„**Dąbrówczanki**” z Dąbrówki

Trzy równorzędne wyróżnienia II stopnia otrzymały zespoły:

- * „**Wujanki**” ze Strzyżowa,
- * „**Hermanowiaki**” z Hermanowej
- * „**Barwy Jesieni**” ze Strzyżowa.

„**Hermanowiaki**”

W kat. zespołów bez akompaniamentu:
I m. „Mazurzenie” z Mazurów
II m. „Cyganiaki” z Cygan
III m. „Kombornia” - żeński z Korczyny

Trzy równorzędne wyróżnienia I stopnia otrzymały zespoły:

- * „Kombornia”- męski z Korczyny,
- * „Krzyszowiczanki” z Krzeczowic,
- * „Cantus” z Gorliczyny.

Trzy równorzędne wyróżnienia II stopnia otrzymały zespoły:

- * „Lasowiaczki” z Baranowa Sandomierskiego,
- * „Lubnianki” z Lubeni,
- * „Leszczyńska” z Wólki Grodzkiej.

Zespół „Mazurzenie” z Mazurów

Zespół żeński i męski „Kombornia” z Korczyny

Zespół „Młodych Lubartowian” z Lubartowa

Burmistrz Tyczyna wręcza nagrodę za wyróżnienie dla zespołu „Wujanki” ze Strzyżowa

Komisja przyznała wyróżnienia dla „Kapeli Wójta Tycznera” oraz dla najmłodszego zespołu przeglądu - „Młodych Lubartowian”.

Każdy z zespołów biorących udział w XIII Wojewódzkiego Przeglądu Wiejskich Zespołów Śpiewaczych Tyczyn 2008 otrzymał okolicznościowe pamiątki.

Jury po wysłuchaniu uczestniczących w przeglądzie grup, podkreśla u większości zespołów wysoki poziom prezentowanych programów. Z uznaniem stwierdza pozytywne zjawisko ich chęci uczestnictwa w zbiorowym śpiewaniu i prezentowaniu tradycyjnych polskich piosenek. Gratuluje zespołom efektów ich pracy.

Zofia Matys

Kiedy i gdzie możesz skorzystać z ulgi?

Czytelnicy często pytają o informacje, kiedy i gdzie mogą skorzystać z ulgowych biletów albo opłat.

W muzeum, kinie i samolocie

- W muzeach państwowych przysługują ulgi dla niepełnosprawnych oraz ich opiekunów. Mogą z nich korzystać również emeryci, renciści, nauczyciele i uczniowie, a dzieci do 7. roku życia wchodzi za darmo. Zniżki dla studentów, uczniów i dzieci często oferują również kina i teatry.

- Osoby niepełnosprawne korzystające z ulg TP S.A. mają 50% zniżkę za przyłączenie telefonu do sieci. Mogą się również starać o specjalne rabaty w abonamencie. Podstawą do takiej ulgi jest orzeczenie powiatowego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności.

- Dzieci i młodzież mogą liczyć na ulgi przy zakupie biletów lotniczych. Zdarzają się też zniżki na bilety kupione w obie strony.

W autobusach MPK

W Rzeszowie czerwonym autobusem MPK bezpłatnie możesz pojechać jeśli jesteś **posłem, senatorem, inwalidą wojennym i wojskowym, uczniem który pobiera naukę w szkole specjalnej albo jego opiekunem**. W tym przypadku możesz z niej korzystać jedynie z miejsca zamieszkania do szkoły.

- Rada miasta dodatkowo objęła bezpłatnymi przejazdami **dzieci do lat 4, osoby które ukończyły 70. lat oraz dzieci dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawnością oraz ich opiekunów** podczas przejazdu.

Warunkiem skorzystania ze zniżki jest posiadanie odpowiedniej legitymacji ze zdjęciem wydanej przez przewoźnika na podstawie orzeczenia o niepełnosprawności.

Prawo do ulgi mają również **niewidomi i ich przewodnicy, radni miasta Rzeszowa, umundurowani strażnicy miejscy** oraz czynni **honorowi dawcy krwi**, którzy oddali co najmniej 20 litrów krwi (wkładka do legitymacji honorowego dawcy krwi).

- Do przejazdów ulgowych uprawnieni są **komatanci, studenci szkół wyższych i studiów doktoranckich**. Samorząd daje również przejazdy ulgowe **dzieciom w wieku od 5-7 lat, uczniom dziennych szkół publicznych, osobom niesłyszącym i niepracującym emerytom**, którzy posiadają odpowiednią legitymację wydaną przez przewoźnika.

Prawo takie posiadają również **osoby niepracujące** o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności lub całkowicie niezdolne do pracy.

Podstawą do skorzystania z ulgi jest posiadanie przy sobie odpowiednich dokumentów potwierdzających to prawo. Są to: legitymacja szkolne, legitymacje wydane przez przewoźnika, zaświadczenia o wieku dzieci. Nieposiadanie ich w momencie kontroli powoduje utratę prawa.

W komunikacji samochodowej

Jeśli chodzi o przejazdy autobusami PKS z ulg mogą korzystać:

- **dzieci niepełnosprawne wraz z opiekunami** - 78%,

- **inwalidzi wojenni** z I grupą inwalidzką - 78%,

natomiast **pozostali inwalidzi** - 37%,

- **opiekun inwalidy** - 95%,

- **posłowie i senatorowie** - 100%,

- **żołnierze** zasadniczej służby wojskowej - 78%,

- **niewidomi** - 37% ich **opiekunowie**, którymi mogą być osoby powyżej 13. roku życia albo pies przewodnik - 95%.

- **osoby niesamodzielne** - inwalidzi I grupy, niezdolni do samodzielnej egzystencji i o znacznym stopniu niepełnosprawności - 49% w komunikacji zwykłej i 37% w przyspieszonej i pośpiesznej oraz ich pełnoletni opiekunowie - 95%,

- **komatanci** - 37%,

- **dzieci do lat 4** - 100%, gdy nie zajmują miejsca siedzącego i 78% w przypadku zajmowania go,

- **dzieci w wieku od 4 do 6 lat** - 37%.

Dodatkowo przysługują również ulgi w imiennych biletach miesięcznych. **Młodzież i studenci** mogą korzystać z 49% zniżki, **nauczyciele** 37%, **dzieci niepełnosprawne** 78% oraz osoby **niewidome** 37%.

Niektóre ulgi PKP

(tylko w przejazdach klasy drugiej)

- **posłowie i senatorowie** - za darmo w każdym pociągu,

- **nauczyciele** - 37% na pociągi osobowe,

- **studenci** do ukończenia 26 roku życia 37% na pociągi osobowe, pospieszne i ekspresowe oraz 49% ulgi na bilety imienne miesięczne,

- **osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji** - 49% na pociągi osobowe, 37% na pozostałe,

Wdowa z Pilczy

Ciąg dalszy ze strony 7

wiele miejsca poświęcali Elżbiecie. Dzięki tym zapiskom z dokumentów źródłowych wylania się niezwykle wizerunek kobiety. Trudno nie dostrzec, iż duży wpływ na ów życiowy „pech” arystokratki miało znaczenie rodu, co z kolei wiązało się z posiadaniem dobrej pozycji, bogactwa. Nie musiała się martwić o sprawy natury materialnej. Jednak wbrew swojej woli została uwikłana w ówczesną sytuację społeczną i polityczną. Jej życie może posłużyć za kanwę scenariusza filmowego. Uprawdzenia, gwałt, morderstwo, walka o władzę, wpływy i pieniądze. No i oczywiście miłość. Może film mógłby pomóc znaleźć odpowiedź na pytanie: czy była szczęśliwą kobietą. Niestety, na nie żaden z kronikarzy nie odpowiedział.

Małgorzata Łyczak

"Na Szlaku" 7-8/2004 lipiec-sierpień

Soltys wsi Hermanowa

Marta Leniart

pełni dyżury w każdy **poniedziałek**
w godz. **9.00-11.00** w DL

Soltys wsi Kielnarowa

Janusz Płodzień

przyjmuje mieszkańców w każdy
czwartek w godz. 18.00-20.00
w biurze w Domu Ludowym

- **emeryci i renciści** oraz ich **współmałżonkowie**, na których pobierany jest zasiłek rodzinny - 2 - przejazdy w roku 37% na pociągi osobowe, pospieszne ekspresowe,

- **inwalidzi wojenni i wojskowi** oraz **komatanci** będący inwalidami wojennymi zaliczonymi do I grupy inwalidzkiej - 78% na pociągi osobowe i pospieszne, 37 proc. na pozostałe pociągi w klasie dowolnej.

Dzieci i młodzież dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne do ukończenia 24 roku życia (studenci do 26 roku życia) wyłącznie przy przejazdach z miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu do odpowiedniej palcówki szkoły, przedszkola - 78% na wszystkie rodzaje pociągów oraz na imienne bilety miesięczne.

„Nowiny”, 2008 r.

Jesień życia

Osoba w starszym wieku narażona jest na wiele zagrożeń. Wśród nich na czołowym miejscu plasują się urazy, które są konsekwencją upadków. Wystarczy jeden upadek i życie osoby starszej oraz jej rodziny lub opiekunów może ulec całkowitej zmianie. Często urazowość osób starszych w wyniku upadków jest spowodowana m.in. występowaniem osteoporozy, zaburzeń równowagi, czy też niedostosowaniem warunków otoczenia do potrzeb osób starszych, dlatego pozornie niegroźny upadek może mieć poważne dla zdrowia skutki.

Złamania do jakich dochodzi wskutek upadków najczęściej dotyczą kości udowej, kości przedramienia oraz miednicy. Złamania w obrębie szyjki kości udowej, które występują najczęściej u osób starszych, stwarzają zagrożenie dla ich jakości życia ponieważ, jak wykazują badania, ponad 50% pacjentów, którzy potrafili chodzić samodzielnie przed urazem, traci tę zdolność i wymaga całodobowej opieki. Niebezpieczne dla zdrowia i życia są powikłania, które występują również często np. odleżyny, czy zapalenie płuc.

Upadki nie powodujące urazów mają również ujemny wpływ na psychikę, gdyż obawa osoby starszej przed kolejnym upadkiem przyczynia się do zmniejszenia aktywności fizycznej, osoby te często nie wykonują podstawowych czynności życia codziennego, co z kolei prowadzi do ograniczenia zakresu ruchu w stawach, osłabienia układu mięśniowego, spadku wydolności fizycznej, a to wiąże się ze zmniejszeniem sprawności i nakłada większe obowiązki na opiekunów.

Przyczyn upadków jest wiele. Wśród tych, które wynikają z zaburzeń w obrębie organizmu wymienia się: osłabienie siły mięśniowej, zaburzenia równowagi i chodu będące wynikiem chorób lub związane z procesem starzenia się, zaburzenia układu krążenia np. nagły spadek ciśnienia krwi po zmianie pozycji ciała. Upadki mogą być związane z zaburzeniami wzroku, słuchu i koordynacji ruchów. Prawdopodobieństwo ich wystąpienia zwiększa się znacznie u osób z cukrzycą, zmianami zwyrodnieniowymi, oraz z chorobą Parkinsona. Na upadki narażone są także osoby z innymi zaburzeniami neurologicznymi, np. po udarze czy z demencją. Istotny jest też fakt, że zdarza się iż osoba starsza nie pamięta o tym, że wskutek podeszłego

wieku ma ograniczone możliwości wykonywania podstawowych czynności życia codziennego.

Wśród przyczyn upadków, które wynikają z warunków otoczenia wymienia się: śliskie podłogi, progi, podarte lub pozwijane na brzegach dywany, przewody elektryczne, duże zagęszczenie różnymi sprzętami pomieszczenia, brak poręczy, nierówne schody, śliską wannę, brak uchwytów w wc i w łazience, niskie krzesła, obrotowe krzesła, nieodpowiednie oświetlenie. Złe warunków atmosferyczne jak mróz przy wilgotnej nawierzchni, pojawienie się śniegu i lodu to czynniki zwiększające w znacznym stopniu liczbę upadających.

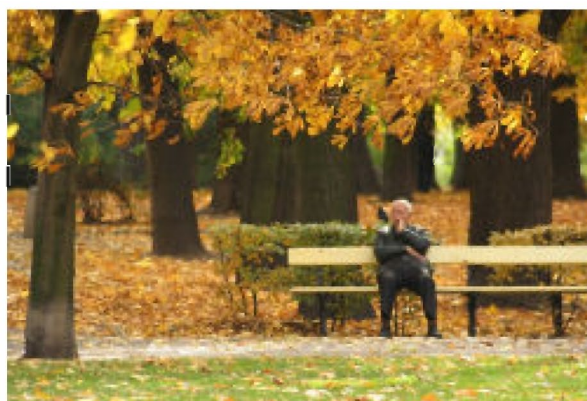
Z badań wynika, że do większości upadków dochodzi w pomieszczeniach, np. w pokoju, na korytarzu, w łazience. Okazuje się, że upadki zdarzają się w miejscach, które powinny być najbezpieczniejsze dla osoby starszej, czyli w jego pokoju i najbliższym otoczeniu. Przyczyny tego są na ogół banalne, łatwe do skorygowania, jednak brzemienne w skutkach. Niejednokrotnie wystarczy drobne, działanie np. przyklejenie dywanu do podłogi taśmą dwustronnie klejącą (dla porównania koszt zakupu taśmy ok. 2 zł. kilkaset razy niższy od kosztów leczenia złamania, rehabilitacji i opieki nad rekonwalescentem). Straty poniesione w wyniku upadku przez osobę, która doznała urazu są niewymierne.

Jeżeli mamy w naszej rodzinie osobę starszą spróbujmy dostosować pomieszczenia do jej możliwości poruszania się. Mieszkanie trzeba urządzić funkcjonalnie zwracając uwagę na modernizację łazienki z zaopatrzeniem jej w maty antypoślizgowe i uchwyty w sąsiedztwie prysznicza, wanny i sedesu. Najbezpiecz-

niejsze dla osoby starszej jest korzystanie z prysznicza. Warto zlikwidować progi. Bezwzględnie zadbaj o stan dywanów i ich stabilność.

Bardzo ważne jest obuwie osoby starszej, ma ono być dopasowane, wygodne, najlepiej zapinane na rzepy. Krzesła, taborety i inny sprzęt nie powinny stanowić przeszkód w czasie poruszania się.

Celem wyrównania niedoborów siły mięśniowej, poprawy równowagi i koordynacji ruchów zaleca się starszym osobom zagrożonym upadkami korzystanie ze sprzętu pomocniczego, takiego jak laski, balkoniki, ochraniacze na biodra, oraz jeżeli jest taka potrzeba, odpowiednie okulary czy aparat słuchowy. Urządzenia te pozwalają utrzymać równowagę, bezpiecznie pokonywać dłuższe dy-

stansie, a także zmniejszyć lęk osoby starszej przed upadkiem. Osoba podatna na upadki musi unikać nagłych ruchów, zwrotów, sięgania po przedmioty położone wysoko oraz powoli zmieniać pozycję na stojącą po leżeniu lub dłuższym siedzeniu.

Jeżeli osoba starsza zostaje sama w domu to powinna mieć w zasięgu ręki telefon, najlepiej bezprzewodowy, i powinna umieć z niego skorzystać w razie potrzeby.

Niezmiernie ważne jest skuteczne leczenie ostrych i przewlekłych chorób. Rozpoznanie aktualnych chorób ostrych i przewlekłych oraz właściwe ich leczenie (wyrównanie cukrzycy, poprawa wydolności krążenia, stabilizacja ciśnienia tętniczego, kontrola okulistyczna, laryngologiczna) pozwala na poprawę stanu ogólnego osoby starszej, co zmniejsza ryzyko upadków.

Anita Drążek

Tu możesz przechować i sprzedać rzepak

Elevator Spółka z o.o.
ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa
Oddział Spółki w Krupcu,
22-302 Siennica Nadolna
Magazyn w Rzeszowie

Oferta składowania zbóż i rzepaku z możliwością sprzedaży i odkupienia przez dostawcę przeznaczona dla producentów zbóż, rzepaku i grup producentów.

Producent dostarcza do elewatora nie mniejszą niż 20 ton partię zboża lub rzepaku dobrej jakości handlowej. Ziarno pochodzi z własnego gospodarstwa, ze zbiorów 2008 r. Zboże i rzepak przeznaczone do składowania musi spełniać standardowe parametry jakościowe. Należność za usługowe przechowywanie zboża lub rzepaku oraz doprowadzenia do wymaganych (standardowych) parametrów, przechowanie i wydanie z magazynu na podstawie pojazdy obliczona zostanie wg obowiązującego cennika.

Cennik usług:

- * przyjęcie do magazynu w tym wstępne czyszczenie i ocena jakości - 5,0 zł/t
- * suszenie - za 1% redukcji wilgotności - 7,0 zł/t/0%
- * czyszczenie - za 1% redukcji zanieczyszczeń - 2,0 zł/t/0%
- * przechowywanie - za miesiąc, w zależności od czasu przechowywania:
  - > do 3 miesięcy - 5,0 zł/t/miesiąc

- > od 3 do 6 miesięcy - 4,5 zł/t/miesiąc
- > powyżej 6 miesięcy - 4,0 zł/t/miesiąc
- > wydanie z magazynu na środki transportu - 5,0 zł/t

Dopuszczalne ubytki naturalne zbóż i rzepaku w czasie składowania ustala się na 0,20% masy partii towaru przyjętej na składowanie. Zboże lub rzepak zostanie wydysponowane z magazynu po uregulowaniu wszystkich należności przez producenta.

Producent-dostawca w okresie umownego składowania zboża lub rzepaku ma następujące możliwości:

Wariant I

Odbioru składowanego zboża lub rzepaku w dowolnym terminie. Producent ponosi wówczas koszty: przyjęcia do magazynu, doprowadzenia do wymaganych parametrów, przechowywania i wydania z magazynu z załadunkiem na środki transportowe.

Odbiór zboża lub rzepaku nastąpi wg ustalonego harmonogramu, nie później niż do 30 czerwca następnego roku, po uregulowaniu należności za w/ w koszty wg faktury VAT.

Wariant II

Producent ma możliwość sprzedaży Spółce 50% dostarczonego zboża lub rzepaku wg obowiązującego cennika skupu w elewatorze Spółki.

Producent ma również możliwość odkupienia sprzedanego uprzednio Spółce zboża lub rzepaku w późniejszym terminie w zależności od kształtowania się cen rynkowych w cenie obowiązującej w dniu transakcji. Szczegóły sprzedaży określone zostaną w umowie zawieranej indywidualnie w magazynach Spółki.

ELEWATOR Sp. z o.o. **w Rzeszowie**

będzie prowadził skup mokrego i suchego rzepaku oraz zbóż ze zbiorów 2008 r.

> Elewator podpisuje umowy kontraktacyjne na skup rzepaku i pszenicy.

> Oferujemy korzystne ceny oraz stałą współpracę w zakresie kontraktacji, skupu, suszenia oraz przechowywania rzepaku i zbóż.

Kontakt:

Elewator zbożowy

35-322 Rzeszów

ul. Spichlerzowa 46

tel. 017 8539718

tel. kom. 691-958-015, 691-958-061

Zapraszamy do współpracy

Ze smutkiem i żalem przyjęliśmy wiadomość, że 4 lipca 2008 r. zmarła nasza długoletnia oddana szkole nauczycielka

mgr Małgorzata Rozmus

Łączymy się w bólu i żalobie z córkami Anna i Aleksandrą oraz Rodziną naszej zmarłej koleżanki.

Dyrekcja, Grono pedagogiczne, Pracownicy i uczniowie Szkoły Podstawowej im. Stanisława Staszica w Tyczynie

Serdeczne podziękowania dla Księży, Dyrekcji Szkoły, Nauczycieli, Rady Rodziców i uczniów oraz ich Rodziców, a także wszystkim, którzy uczestniczyli w ostatnim pożegnaniu

śp. Małgorzaty Rozmus

składa Rodzina

Uwaga rolnicy!!!

Nabór wniosków już się rozpoczął

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Podkarpacki Oddział Regionalny rozpoczyna od 1 lipca 2008 r. nabór wniosków w ramach działania „Ułatwienie Startu Młodym Rolnikom”

Wnioski będą mogły składać osoby, które:

- dopiero planują przejęcie gospodarstwa rolnego i rozpoczęcie prowadzenia działalności rolniczej, albo
- w okresie 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o przyznanie pomocy rozpoczęły już prowadzenie działalności rolniczej, a gospodarstwo nabyły w drodze spadku albo darowizny. Umowa darowizny mogła zostać zawarta zarówno przed osiągnięciem pełnoletniości jak i po ukończeniu 18 roku życia, lecz

w trakcie nauki w systemie dziennym i bez przerw w nauce.

Wnioski o przyznanie pomocy składa się osobiście lub przez upoważnioną osobę, listem poleconym lub pocztą kurierską do dyrektora oddziału regionalnego Agencji, właściwego ze względu na miejsce położenia gospodarstwa.

Termin przyjmowania wniosków w danym województwie upływa z końcem dnia roboczego następującego po dniu podania do publicznej wiadomości informacji Prezesa ARiMR określającej, że zapotrzebowanie na środki wynikające ze złożenia wniosków o przyznanie pomocy, osiągnęło co najmniej 120% dostępnych środków w danym roku i województwie, lecz nie później niż w dniu 31 grudnia 2008 r.

Jeśli szukasz pracy...

Nazwa stanowiska	nr oferty
- kierowca-brukarz	3730
- księgowia	3913
- pomoc kuchenna	3912
- sprzedawca	3911
- technik farmacji	3920
- kierowca autobusu	3907
- mechanik samochodowy	908
- operator wytlaczarek do tworzyw sztucznych	3906
- stolarz meblowy	3903
- ślusarz	3900
- spawacz	3899
- kierownik budowy	3898
- dozorca/portier	3902
- szef kuchni	3895
- kucharz-bufetowy	3894
- pracownik budowlany	3893
- malarz-szpaccharz	3892
- pracownik biura obsługi klienta	3887
- pracownik biurowy	3878
- sprzedawca	3877
- piekarz	3876

Te i inne oferty pracy znajdziesz w **Gminnym Centrum Pracy** (Tyczyn, ul. Rynek 25) czynnym od poniedziałku do piątku w godz. 7.30-15.30.
Tel. 017-22-91-885.

Podkarpacki Ośrodek Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w Rzeszowie

Biuro bezpłatnych porad
DURA LEX SED LEX
przełam bezradność w dochodzeniu swoich praw
Tyczyn, ul. Rynek 25
budynek Gminnego Centrum Informacji w Tyczynie czynne w każdy czwartek od 9.00 do 13.00, tel. 017 22-91-885

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską

W siedzibie Gminnego Centrum Informacji bezpłatnych porad prawnych udziela mgr Maciej Bandelak

Praca w godzinach nadliczbowych

Stosownie do art. 151 § 1 kodeksu pracy pracą w godzinach nadliczbowych jest praca wykonywana ponad obowiązujące pracownika normy czasu pracy (dobową i średniotygodniową), a także praca wykonywana ponad przedłużony dobowy wymiar czasu pracy, wynikający z obowiązującego pracownika systemu i rozkładu czasu pracy. W podstawowym czasie pracy pracą nadliczbową jest praca ponad 8 godzin na dobę i przeciętnie 40 godzin na tydzień w przyjętym okresie rozliczeniowym (który może wynosić np.: 1 miesiąc, 3 miesiące). Praca w godzinach nadliczbowych jest możliwa w przypadku zaistnienia: konieczności prowadzenia akcji ratowniczej dla ochrony życia lub zdrowia ludzkiego albo dla ochrony mienia lub środowiska albo usunięcia awarii, a także szczególnych potrzeb pracodawcy - nie powinna być zlecana w celu wykonywania normalnych, planowych zadań, jak również nie powinna być stałym elementem organizacji pracy. Kodeks pracy nie określa trybu ani formy wydania polecenia wykonywania pracy w godzinach nadliczbowych, stąd też przyjąć należy, iż nawet określone zachowanie kierownictwa pracy może być uznane za takie polecenie. Limit godzin nadliczbowych w skali roku przepracowanych ze względu na szczególne potrzeby pracodawcy wynosi 150 godzin, przy czym kodeks dopuszcza zwiększenie tego limitu w układzie zbiorowym pracy (zakładowym lub ponadzakładowym) albo w regulaminie pracy lub w umowie o pracę, a łączny czas pracy pracownika, z uwzględnieniem godzin nadliczbowych, nie może przekraczać przeciętnie na tydzień 48 godzin. W stosunku rocznym daje to liczbę średnio 400 godzin. Rekompensatą za pracę w godzinach nadliczbowych co do zasady jest przede wszystkim normalne wynagrodzenie za czas pracy nadliczbowej powiększone o wynagrodzenie dodatkowe. Dodatek z tytułu przekroczenia normy dobowej w wysokości 100 % wynagrodzenia przysługuje - za pracę w godzinach nadliczbowych przypadających: w nocy, w niedzielę i święta niebędące dla pracownika

ka dniami pracy, zgodnie z obowiązującym go rozkładem czasu pracy; w dniu wolnym od pracy udzielonym pracownikowi w zamian za pracę w niedzielę lub w święto, zgodnie z obowiązującym go rozkładem czasu pracy. Dodatek w wysokości 50 % wynagrodzenia przysługuje za pracę w godzinach nadliczbowych przypadających w każdym innym dniu niż określone wyżej. Dodatkowe wynagrodzenie w wysokości 100 % wynagrodzenia przysługuje także za każdą godzinę pracy ponad przeciętną tygodniową normę czasu pracy w przyjętym okresie rozliczeniowym. Liczbę tych godzin ustalamy, pomniejszając liczbę godzin faktycznie przepracowanych przez pracownika w danym okresie rozliczeniowym o liczbę godzin, które nominalnie powinien on przepracować z zachowaniem obowiązujących go norm czasu pracy. Tak ustaloną liczbę godzin pracy ponadwymiarowej pomniejszyć należy o godziny nadliczbowe opłacone z tytułu przekroczenia normy dobowej, wykluczone jest bowiem podwójne opłacanie tych samych godzin pracy nadliczbowej. Zamiast dodatku praca nadliczbowa może być rekompensowana czasem wolnym od pracy - na pisemny wniosek pracownika.

Za pracę w dniu wolnym od pracy na podstawie rozkładu czasu pracy w pięciodniowym tygodniu pracy (tj. w sobotę, jeśli jest ona dniem wolnym od pracy lub w niedzielę, a dni od poniedziałku do piątku są dniami pracy) obok normalnego wynagrodzenia, należy udzielić po uzgodnieniu z nim innego dnia wolnego od pracy. Udzielenie pracownikowi zastępczego dnia wolnego od pracy powinno nastąpić niezależnie od liczby godzin przepracowanych przez pracownika w dniu wolnym od pracy z tytułu pięciodniowego tygodnia pracy. Dzień wolny od pracy powinien przypadać do końca danego okresu rozliczeniowego.

Dorota Wołak

doradca w Podkarpackim Ośrodku Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w Rzeszowie

Niniejszy dokument został opublikowany, dzięki pomocy finansowej Unii Europejskiej. Za treść tego dokumentu odpowiada Podkarpacki Ośrodek Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, poglądy w nim wyrażone nie odzwierciedlają w żadnym razie stanowiska UE.

Spalanie odpadów w gospodarstwie

Palenie wszystkich odpadów w gospodarstwach domowych jest poważnym problemem nie tylko dla środowiska naturalnego, ale także dla nas samych. Takie postępowanie stwarza ogromne zagrożenie nie tylko dla tych, którzy pozbywają się w ten sposób odpadów, ale również wszystkich dookoła. Toksyczne substancje dymów kominowych powodują u ludzi i zwierząt wiele groźnych chorób, mogących prowadzić nawet do śmierci. Jest to też działanie na szkodę środowiska, ponieważ poprzez spalanie plastikowych odpadów zwiększa się zanieczyszczenie powietrza substancjami szkodliwym, pyłami. Emisja CO₂ i innych gazów cieplarnianych (NO_x, SO₂ itp.) przyczynia się do powiększenia dziury ozonowej, powstania efektu cieplarnianego, czy zwiększenia ilości kwaśnych deszczy, które niszczą uprawy, i glebę na dużych obszarach użytkowanych rolniczo oraz zanieczyszczają wodę. Spalanie odpadów niesie za sobą ryzyko wzniesienia pożaru zabudowań mieszkalnych i gospodarczych. Palenie różnych śmieci powoduje zwiększone osadzanie w przewodach kominowych sadzy, która może się zapalić lub doprowadzić do niedrożności przewodów, niedopalenia się materiałów opałowych i powstawania śmiertelnie niebezpiecznego czadu, czyli tlenku węgla!

W domowych piecach oraz urządzeniach i instalacjach centralnego ogrzewania mogą być spalane tylko niektóre rodzaje odpadów np. odpady z gospodarki leśnej, z drewna i kory, drewno, wióry, trociny, odpady w postaci opakowań z drewna, tektury i papieru, budowlane odpady z drewna, tektura i papier z segregowanych odpadów komunalnych. Należy pamiętać, że odpady inne niż w w nie mogą być spalane w paleniskach do-

movych, ponieważ nie spełniają one wymagań stawianych urządzeniom i instalacjom do termalnego przekształcania różnych rodzajów odpadów.

W domowych urządzeniach i instalacjach występuje podczas spalania zbyt niska temperatura, co powoduje, że spaliny są bardzo zanieczyszczone. Oprócz tego instalacje domowe nie mają żadnych urządzeń ograniczających emisję zanieczyszczeń do atmosfery. Na dodatek w ramach oszczędności często spalane są wszystkie odpady, które dadzą się spalić (m.in. odpady z gumy i tworzyw sztucznych), co jest niedopuszczalne ze względu na powstające toksyczne gazy i pyły.

Emisja zanieczyszczeń z palenisk domowych, czyli tzw. emisja niska jest spowodowana przez małe kotłownie i gospodarstwa domowe. W przypadku tego rodzaju emisji następuje lokalny wzrost stężenia zanieczyszczeń, ponieważ nie rozchodzą się one na większe odległości i nie mogą być rozpraszane przez wiatr. Sytuacja jest najgorsza w okresie jesieni i zimy, ponieważ rozpoczyna się sezon grzewczy, a duża wilgotność powietrza i niska temperatura nie sprzyjają rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń, przez co następuje kulminacja zanieczyszczeń na obszarach zamieszkałych.

W wyniku palenia tworzywo sztucznych do atmosfery uwalniane są m.in. tlenek węgla i dwutlenek węgla. Tlenek węgla jest niebezpieczny nawet w niskich stężeniach. Powoduje on niedotlenienie tkanek, utratę koordynacji ruchu, a nawet śmierci. Dwutlenek węgla przyczynia się do zaburzeń oddychania i zwiększa wentylację płuc, przez co stwarza większe ryzyko zatrucia innymi związkami. Uwalniane są też tlenki azo-

tu i tlenki siarki. Wśród tlenków azotu największe niebezpieczeństwo stanowi dwutlenek azotu, który podrażnia drogi oddechowe i oczy, osłabia system immunologiczny, a także wywołuje alergie. Dwutlenek siarki oddziałuje na drogi oddechowe - wpływa na skurcze i obrzęki krtani oraz może się odkładać w mózgu, oskrzelach i węzłach chłonnych. Innymi zanieczyszczeniami uwalnianymi przez paleniska domowe są cyjanowodór, chlorowodór, fluorowodór oraz fosforowodór. Niebezpieczne są także w trakcie spalania lotne węglowodory i wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA), są one rakotwórcze. Oprócz tego lotne węglowodory powodują astmę i alergię, wywołują stany depresyjne i bóle głowy oraz podrażniają błony śluzowe gardła i oczy. Bardzo niebezpieczną grupą zanieczyszczeń są silnie trujące dioksyny i furany! Cechą charakterystyczną dioksyn jest to, że mogą kumulować się w organizmie, mają silne działanie cancerogenne (rakotwórcze) i mutagenne, także zmieniają strukturę kodu genetycznego. Duże zagrożenie niesie ze sobą kontakt z metalami ciężkimi, które wywołują nowotwory, kumulują się w nerkach, szpiku kostnym i śledzionie oraz wywołują choroby nerek i wątroby. Działają też szkodliwie na układ nerwowy i immunologiczny.

Mimo licznych argumentów przeciwnych, nadal wiele osób spala odpady w domowych piecach. Istnieje wiele powodów, dla których nie warto tego robić. Dym, oprócz nieprzyjemnego, uciążliwego zapachu, wprowadza do powietrza toksyczne substancje. Wbrew panującej opinii takie działanie nie jest oszczędnością, ponieważ palone odpady z reguły nie mają dużej wartości energetycznej, natomiast niosą za sobą duże ryzyko. Należy się więc zastanowić czy oszczędzając w ten sposób energię nie oszczędzamy na własnym zdrowiu.

(bk)

Radzimy osobom uczulonym

Nie prowokujcie owadów!

Choć spośród wszystkich alergików tylko kilkanaście procent ma uczulenie na jad owadów, właśnie tej grupie szczególnie trudno kontrolować sytuację i konsekwentnie unikać alergenu.

U osób, które nie mają uczulenia na jad, użądlenie w rękę czy nogę kończy się zaczerwienieniem, bąblem lub obrzękiem, który znika już po kilku godzinach. U dzieci może wystąpić gorącz-

ka. Groźniejsze jest użądlenie w okolicach szyi i ust. Opuchlizna może utrudniać oddychanie. Najgorsze jest bezpośrednio działanie jadu na śluzówkę jamy ustnej, języka czy przełyku, a takie zdarza się, gdy nie zauważy się owada na jedzonym produkcie. U ludzi uczulonych reakcja bywa gwałtowna. Oprócz rumienia pojawiają się inne objawy. Mają one różne stopnie nasilenia:

- > **1 stopień:** na całym ciele występuje pokrzywka i ogólnie złe samopoczucie,
- > **2 stopień:** dochodzi obrzęk na większości ciała, osłabnięcie, ból,
- > **3 stopień:** duszność, chrypka, czasem zaburzenia mowy, sapanie, biegunka,
- > **4 stopień - najgroźniejszy: wstrząs anafilaktyczny,** kiedy oprócz niektórych z wyżej wymienionych objawów następuje spadek ciśnienia tętniczego i sinica. Może dojść do zapaści, utraty przytomności, a nawet zgonu.

Mecz samorządowców

W dniu 14 czerwca br. na stadionie MKS „Strug” w Tyczynie, odbył się mecz piłki nożnej o puchar „Przewodniczącego Rady Osiedla” w Tyczynie. Pomiędzy samorządem Gminy Tyczyn a samorządem Gminy Błażowa. Zwyciężyli samorządowcy Gminy Tyczyn 7:1 do przerwy 4:0. bramki zdobyli: Haszko Grzegorz-3, Błoński Janusz -2, Sowa Jacek-1, Janicki Józef-1. dla Gminy Błażowa: Kocój Jerzy-1. Drużyny wystąpiły w następujących składach:

Gmina Tyczyn: **Mariusz Bajda, Grzegorz Jacek, Józef Janicki, Bogdan Szymkiewicz, Zygmunt Jopek, Waclaw Ciura, Roman Kościółek, Jacek Sowa, Grzegorz Haszko, Janusz Błoński, Piotr Wierzbiński**, na zmiany wchodził: **Mateusz Kręcilo i Paweł Kopiec.**

Gmina Błażowa: Sylwester Trawka, Augustyn Rybka, Paweł Kruczek, Adam Mroczek, Andrzej Wójciak, Jan Kocój, Jerzy Kocój, Rafał Sobczyk, Marek Synoś, Adam Sapa, Józef Jurek, a na zmiany wchodził: Jan Korcz.

Po zakończonym meczu, który odbył się w miłej atmosferze drużynom zostały wręczone puchary i nagrody rzeczowe. Z rąk przewodniczącego Rady Osiedla **Ryszarda Fornala** i przewodniczącego Rady Miejskiej w Tyczynie **Edmunda Kalandyka** puchary i nagrody odebrali kapitanowie drużyn Janusz Błoński i Jerzy Kocój. Uczestnicy spotkania serdecznie dziękują organizatorom meczu oraz fundatorom nagród: **Dariuszowi Fudali** - prezesowi MKS „Strug” Tyczyn, **E. Kalandykowi**, **R. Fornalowi** i **Członkom Rady Osiedla** w Tyczynie. Mamy nadzieję, że następne spotkanie odbędzie się na terenie Gminy Błażowa.

(jb.)

Dofinansowanie do podręczników szkolnych w ramach programu Wyprawka szkolna 2008

Do uzgodnień resortowych został skierowany projekt rozporządzenia Rady Ministrów dot. programu „Wyprawka szkolna 2008”. Głównym celem programu jest umożliwienie rodzinom pozostającym w trudnej sytuacji materialnej ubiegania się o refundację kosztów zakupu podręczników szkolnych.

Z programu mogą skorzystać dzieci rozpoczynające w roku szkolnym 2008/2009: obowiązkowe roczne przy-

gotowanie przedszkolne „0”, naukę w klasach I-III szkoły podstawowej lub w klasach I-III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia. Pomoc w formie dofinansowania zakupu podręczników będzie przysługiwać dzieciom pochodzącym z rodzin spełniających kryterium dochodowe tj. **351 zł netto na osobę w rodzinie** (zgodnie z art.8 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej). Dochód ten musi być udokumentowany zaświadczeniami.

Dofinansowanie zakupu podręczników będzie wynosić:

> dla dzieci rozpoczynających obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne - do 70 zł,

> dla uczniów klas I szkół podstawowych oraz ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia - do 130 zł,

> dla uczniów klas II szkół podstawowych oraz ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia - do 150 zł,

> dla uczniów klas III szkół podstawowych oraz ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia - do 170 zł.

Zwrot kosztów zakupu podręczników będzie dokonany po przedłożeniu dowodu zakupu (faktury).

Więcej informacji można będzie uzyskać w szkołach, do których dziecko będzie uczęszczało od września 2008 r.

Stanisława Kopeć

Kierownik

Gminnego Zespołu Obsługi Szkół

Do osoby, która doznała wstrząsu, należy wezwać pogotowie, a chorego ułożyć w takiej pozycji, by mógł swobodnie oddychać.

Jeśli nastąpi użądlenie

- Po ukąszeniu przez pszczołę należy natychmiast usunąć żądło - tylko pszczoła je pozostawia, reszta owadów wpuszcza jad.

- Gdy ukąszenie nastąpi na dłoni lub uchu, należy zdjąć biżuterię: pierścioneł, obrączkę, kolczyk. Po obrzmieniu będzie

to trudne, w dodatku metal wcinający się w napuchnięte ciało zwiększa ból.

- Na miejsce ukąszenia nałożyć kompres z zimnej wody lub sody oczyszczonej i zażyć wapno.

Najwięcej użądleń pszczoł jest na początku lata. Osy są bardziej agresywne i atakują głównie w lipcu i sierpniu. Rzadszy, ale bardzo niebezpieczny, jest też atak szerszeni.

„Super Nowości”, czerwiec 2008

Przypominamy, że

punkt ODR został przeniesiony z Urzędu Miejskiego do sąsiedniego budynku

- Tyczyn, ul. Rynek 19, I piętro.

Punkt czynny jest od poniedziałku do piątku w godz. od 7.00 do 15.00, tel. 0-17-22-99-276.

SPRZEDAM/KUPIĘ DZIAŁKĘ - DOM

Sprzedam działkę rolną o pow. 38,90 arów (w tym grunt rolny 2,42 ary i łąka o pow. 36,48 arów) w Tyczynie - cena do uzgodnienia.
(285/3) Tel. 017 22-93-078, po godz. 18.00

Sprzedam działkę rolną o pow. 41 arów w Hermanowej - powyżej szkoły podstawowej (cena 3.000 za ar - do negocjacji)
(286/3) Tel. 017 22-99-524

Sprzedam działkę widokową o pow. 14 arów w Tyczynie.
(287/3) Tel. 666-361-670

Sprzedam działkę o pow. 31 arów w Budziwoju.
(288/2) Tel. 017 22-99-727

Sprzedam działkę o pow. 28 arów przy ul. Zagrody w Tyczynie
(289/2) Tel. 017 22-99-727

Sprzedam działkę o pow. 73 ary na terenie Rzeszów-Słocina
(290/2) Tel. 504-268-089

SZUKAM PRACY / DAM PRACĘ

Zatrudnię od zaraz stolarza meblowego z doświadczeniem lub na przyuczenie.
(103/2) Tel. 504-268-089

Zainteresowani umieszczeniem oferty na naszych łamach, proszeni są o osobisty kontakt z redakcją - UM pok.26.
Oferty „Szukam pracy”, „Dam pracę” i „Sprzedam/kupię działkę, dom” - w Gminie Tyczyn, są bezpłatne.

Małżeństwo z dwójką malch dzieci **poszukuje mieszkania do wynajęcia** na terenie Tyczyna lub okolicy.
Tel. 885-772-313, 885-519-348
lub krzysztofwiater1@wp.pl

Układanie płytek

Tel. 017-87-14-363

Język niemiecki - tłumaczenia przysięgle dokumentów samochodowych i innych
- szybko i tanio Tel. 017 22-19-506

GŁOS TYCZYNA

- dwutygodnik. Redaguje Kolegium w składzie: **Jerzy J. Fąfara** - redaktor naczelny, **Alicja Kustra, Marta Leniart, Zofia Matys, Barbara Samolewicz, Kazimierz Szczepański, Halina Złamaniec.**

Wydawca: Urząd Gminy i Miasta w Tyczynie przy współudziale Miejsko-Gminnego

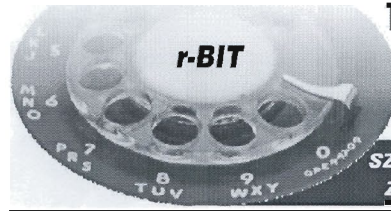
Ośrodka Kultury, Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej oraz Towarzystwa Miłośników Ziemi Tyczyńskiej.

Adres Wydawcy: Urząd Gminy i Miasta, 36-020 Tyczyn, ul. Rynek 18, tel. 017 22-19-310, e-mail: glos@intertele.pl www.tyczyn.pl

Skład i lamanie: Pracownia Komputerowa UGiM w Tyczynie. **Druk:** Drukarnia „Kolor”, Tyczyn, ul. Kościuszki 4a, tel. 017 22-99-345
Wydawca zastrzega sobie prawo skracania i adiuścacji publikowanych tekstów oraz korespondencji, a także opatrywania ich własnymi tytułami. Wydawca nie zwraca nie zamówionych materiałów i nie odpowiada za treść ogłoszeń. Poglądy wyrażane w artykułach są poglądami ich autorów a nie wydawcy.

ISSN 1231-4609

OGŁOSZENIA

Telefoniczna Informacja
Gospodarcza 94-34
Medyczna 94-39

szukasz informacji...
zadzwoń do "r-BIT-u"

Bar „U Wiktora”

organizuje:

- > przyjęcia weselne, > bankiety,
- > spotkania towarzyskie,
- > konferencje, prezentacje, imprezy okolicznościowe - do 120 osób

Zapewniamy miłą i uprzejmą obsługę

Tel. 017 22-91-360

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej

CENTROMED

Tyczyn, ul. Rynek 13

Zaprasza do poradni, które oferują szeroką gamę usług w zakresie:

- * okulistyki,
- * dermatologii,
- * otolaryngologii,
- * ginekologii

przy zastosowaniu nowoczesnej, wysokiej klasy aparatury i sprzętu medycznego.

Świadczenia wykonywane są bezpłatnie w ramach umowy z NFZ

Prowadzi bezpłatne badania audiometryczne słuchu. Ponadto w NZOZ CENTROMED mieszczą się prywatne gabinety lekarskie:

- * pediatryczny,
- * chirurgiczny

Rejestracja osobiście i telefonicznie codziennie w godzinach od 8.00 - 18.00, tel. 017 22-93-970,

email: przychodnia@centromed.pl

Budynek NZOZ CENTROMED zlokalizowany jest w centrum Tyczyna - wyposażony w windę osobową oraz dysponuje własnym parkingiem. W tym samym budynku mieści się gabinet stomatologiczny, apteka i zakład optyczny.

Ciąg dalszy ze stron 2

Uczestnicy z zaciekawieniem podziwiali także nowoczesne samochody i motory policyjne. Nie zabrakło również psów policyjnych, które uatrakcyjniły niedzielną imprezę integracyjną. Wielką radość sprawiły konkursy z cennymi nagrodami.

Przybyli także funkcjonariusze Policji (zdz. poniżej) Ochotniczej Straży Pożarnej, którzy pomogli w organizacji i pilnowaniu porządku, jak również uświetnili pobyt uczestników poprzez przyjazd wozami policyjnymi i strażackimi na imprezę.

Dodatkowymi atrakcjami podczas spotkania były przejażdżki bryczką oraz jazda na kucykach (zdz. poniżej). Jednak najważniejszym elementem spotkania była możli-

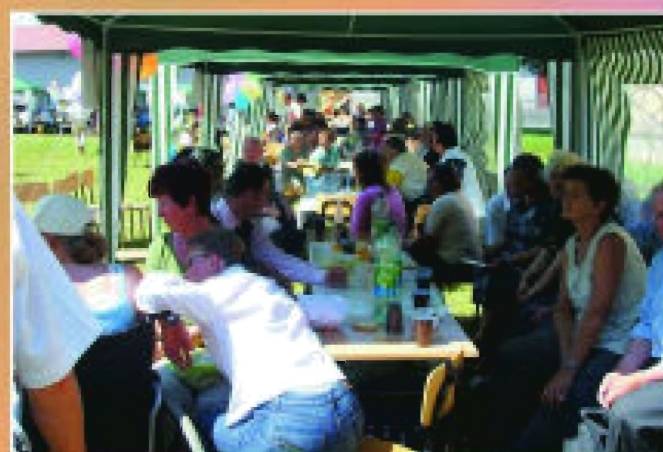

wość wspólnego przeżywania radosnych chwil, które przyczyniły się do usunięcia kolejnych barier i stereotypów związanych z niepełnosprawnością oraz otworzyły drogę do pełniejszego jej zrozumienia, a niepełnosprawnym po-

IX Powiatowy Dzień Jedności

zwolili odczuć, że są równoprawnymi członkami naszej społeczności.

Zgromadzeni goście nie kryli radości i zadowolenia ze wspólnego biesiadowania, wymiany doświadczeń, jak też nawiązania nowych znajomości, w oczekiwaniu na kolejną coroczną imprezę integracyjną na terenie Powiatu Rzeszowskiego. Zgodnie z wcześniejszymi założeniami

i ku naszemu zadowoleniu Powiatowe Dni Jedności nabrały charakteru cyklicznego. Zainteresowanie tymi imprezami przerosło oczekiwania uczestników i organizatorów, czego potwierdzeniem była niezwykle wysoka frekwencja. Z wielką satysfakcją obserwowaliśmy uśmiechy na twarzach przybyłych uczestników i gości.

Ciąg dalszy na stronie 20

IX Powiatowy Dzień Jedności

ciąg dalszy ze stron 19

Szczególne podziękowania i wyrazy uznania należą się sponsorom, których wsparcie finansowe i rzeczowe przyczyniło się do uatrakcyjnienia Dnia Jedności z Osobami Niepełnosprawnymi. A byli to:

- Piekarnia „Wypieki Misia Jana” z Tyczyna,
- Rozlewnia Wody Mineralnej „Alfred” z Chmielnika,
- Przedsiębiorstwo Produkcji Lodów „Koral” z Rzeszowie,
- Zakłady Mięsne „Herman” z Kielnarowej Czerwoki,
- Apteka „Farmnet” z Tyczyna,

- Tadeusz Karnas - Sklep Spożywczo-Przemysłowy z Tyczyna,
- Sklep „Grafit” z Tyczyna,
- Eko-Strug z Tyczyna,
- Rzeszowska Spółdzielnia Mleczarska „Resmlecz” z Trzebowniska,
- Okręgowa Spółdzielnia Telefoniczna z Tyczyna,
- „Wod-Kan” z Tyczyna,
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” z Tyczyna,
- Zakład Produkcyjno-Handlowo-Usługowy „Jar” z Kielnarowej,
- Sklep „Maciek” z Tyczyna,
- Sklep „Mewa” w Tyczyna,

- Sklep „SZiK” w Tyczynie,
- Tyczyńska Fabryka Urządzeń Wentylacyjnych z Tyczyna,
- Gospodarka Komunalna w Błażowej,
- „Ines” z Budziwoja.

Podziękowania należą się także Panom z prac interwencyjnych zatrudnionych w Urzędzie Miejskim w Tyczynie, którzy swoim wielkim zaangażowaniem przyczynili się do organizacji Powiatowego Dnia Jedności z Osobami Niepełnosprawnymi.

podpis